ସତ୍ୟାନ୍ୱେଷୀ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ

ସତ୍ୟବାଦୀ ବଳିଆରସିଂହ

ଓଡ଼ିଶାର ଯଶସ୍ୱୀ ସାହିତ୍ୟିକ, ପୂର୍ବତନ ବିଧାୟକ, ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀର ପୂର୍ବତନ ସଭାପତି ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ଚମ୍ପତିରାୟଙ୍କ ଦେହାନ୍ତ ହୋଇଛି । ସେ ସାହିତ୍ୟ ଜଗତର ଥିଲେ ଅମଳିନ ପ୍ରତିଭା ।

ଦିବ୍ୟଦ୍ରଷ୍ଟା ସତ୍ୟାନନ୍ଦଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋରଧା ଜିଲ୍ଲା ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି । ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି ଓଡ଼ିଶା ଓ ଜନ୍ମଭୂମି ବେଗୁନିଆ ବ୍ଲକ୍ ହଜ ଗ୍ରାମ । ସେ ଜଣେ ରାଜନେତା ଓ ସାରସ୍ୱତ ସାଧକ ଭାବେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ଜଣେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମବାଦୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ବୋଲି ଖୁବ୍ କମ ଲୋକ ଜାଣନ୍ତି । ପିତା ରାଜକିଶୋର ଚମ୍ପତିରାୟ ଥିଲେ ରଘୁନାଥଙ୍କ ଭକ୍ତ । ଫଳରେ ନିଜ ଗ୍ରାମ ହଜର ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ମନ୍ଦାକିନୀ ନଦୀ କୂଳରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ରଘୁନାଥ ମନ୍ଦିର ଓ ସେବାପୂଜା ପାଇଁ ଖଞ୍ଜି ଥିଲେ ତିନିବାଟୀ ଜମି । ପୁତ୍ର ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ପିତାଙ୍କ ପରି ରଘୁନାଥଙ୍କ ଭକ୍ତ ଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଶ୍ରୀରାମ ରହସ୍ୟ, ଶ୍ରୀରାମ ଚରିତ ମାନସର ଅନୁସୃଜନ କରିବା ସହ ହନୁମାନ ଗୋସାଇଁ ଆଦି ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରିଥିଲେ । ସେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ହାଇସ୍କୁଲରେ ଅଧ୍ୟୟନ ବେଳେ ସହପାଠୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ଫକୀର ମୋହନ ହରିଚନ୍ଦନଙ୍କ ସହ ମିଶି ସୃଜନଶୀଳ ସାହିତ୍ୟ ରଚନାରେ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ।

ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁ ୧୯୫୫ରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଏମ୍.ଏ. ପାଶ କଲା ପରେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ସହ ସଂପାଦକ ଥିଲେ । ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ଡକ୍ଟର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଥିଲେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ସଂପାଦକ। ୧୯୫୨ ମସିହା ପ୍ରଥମ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ବେଗୁନିଆ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀରୁ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ମାତ୍ର ୭୨୦ ଖଣ୍ଡ ଭୋଟ ବ୍ୟବଧାନରେ ପରାଜିତ କରି ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ୧୯୫୭ରେ ହୋଇଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତା ଗଙ୍ଗାଧର ପାଇକରାୟଙ୍କୁ ପରାଜିତ କରିବା ପାଇଁ ମହତାବ୍‌ଜୀ ନିଜ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର' ଖବର କାଗଜର ସହ ସଂପାଦକ ଥିବା ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରି ବେଗୁନିଆରୁ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରାର୍ଥୀ କରାଇଥିଲେ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁ ତାଙ୍କ 'ଶତମାର୍ଗ' ପୁସ୍ତକ ସଂକଳନରେ ଲେଖିଛନ୍ତି, ଛାଗଳକୁ ଯେପରି ଜଳ ଆଡ଼କୁ ଟାଣି ନିଆଯାଏ, ସେପରି ମୋତେ ଡକ୍ଟର ମହତାବଙ୍କ ବାଧ୍ୟବାଧକତାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରନୀତିଜ୍ଞ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତା ଗଙ୍ଗାଧର ପାଇକରାୟଙ୍କ ବିରୋଧରେ ନିର୍ବାଚନରେ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ ଅଣାଯାଇଥିଲା। ସେ ପୁଣି ଲେଖିଛନ୍ତି, ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ବାଲ୍ୟବନ୍ଧୁ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଯେଭଳି ନିର୍ବାଚନ ପରିଚାଳନା କଲେ, ତାହା ଥିଲା ଅଭୂତପୂର୍ବ । ସିକୋର ହଟନାଥ ମଙ୍ଗରାଜ ଓ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ରାଉଳ, ଅଠରାଙ୍ଗର ଦୁଃଖୀଶ୍ୟାମ ମହାପାତ୍ର, ମୁଗମଣ୍ଡାର ଭ୍ରମରବର ଦଳେଇ, ବୋତଲମାର ଭ୍ରମର ନରେନ୍ଦ୍ର ଓ ପଦ୍ମଚରଣ ମଙ୍ଗରାଜ, ବରପଦାର ରଘୁନାଥ ବଳିଆରସିଂହ, ଚମ୍ପେଇଲର ବିଶ୍ୱନାଥ ସାମନ୍ତ, ଗିରିଗିରିଆର ଘନଶ୍ୟାମ ମାନସିଂହ, ଅରଖପଲ୍ଲୀର ଅଜିତ୍ ଖାଁ ଓ ମାଣିକାଗୋଡ଼ାର ମୁସ୍ତାଫ ଅଲ୍ଲୀ, କଳାଙ୍ଗର ସୁଦର୍ଶନ ମହାପାତ୍ର, ବାଙ୍କ ପରିଡ଼ା, ଚକ୍ରଧର ମହାପାତ୍ର, ଗୋପୀନାଥ ପରିଜା, ପତନିବରର ରାଜ କିଶୋର ସାମନ୍ତରାୟ, ମାଧପୁରର ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ ପ୍ରମୁଖ ବହୁ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତାରେ

ଅକୁଣ୍ଠ ସହଯୋଗ କରିଥିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ସାଇକେଲରେ ବୁଲି ବୁଲି ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରଚାର କରୁଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ନିର୍ବାଚନରେ ମାତ୍ର ସାତ ହଜାର ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁ ୧୩,୫୨୮ ଖଣ୍ଡ ଭୋଟ ପାଇଥିବା ବେଳେ ଗଙ୍ଗାଧର ପାଇକରାୟ ୧୩,୧୯୬ ଖଣ୍ଡ ଭୋଟ ପାଇଥିଲେ । ଏହା ପରଠାରୁ କ୍ରମାଗତ ୫ଟି ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତୀବ୍ର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା ହୋଇ କମ୍ ଭୋଟ୍ ବ୍ୟବଧାନରେ ହାର ଜିତ୍ ହୋଇଛି । ୧୯୭୪ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୨୬ ତାରିଖରେ ହୋଇଥିବା ୬ଷ୍ଠ ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନରେ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ଚମ୍ପତିରାୟ ୩୩,୫୪୪ ଖଣ୍ଡ ଭୋଟ୍ ପାଇ ବିଜୟୀ ହୋଇଥିବା ବେଳେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପାଇକରାୟ ପାଇଥିଲେ ୨୩,୬୮୧ ଖଣ୍ଡ ଭୋଟ୍ । ଉଭୟ ବହୁ ବର୍ଷ ଧରି ଥିଲେ ପାରମ୍ପରିକ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୱେଷ ନଥିଲା । ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁ, ଗଙ୍ଗାଧର ବାବୁଙ୍କୁ ଜଣେ ଚାଷୀ ମୂଲିଆର ନେତା ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବେଳେ ଗଙ୍ଗାଧର ବାବୁ, ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କୁ ଜଣେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ, ଭଦ୍ର ସ୍ନେହୀ, ସାହିତ୍ୟିକ ଓ ଦେବୋପମ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବେ ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ କହିବାକୁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରୁନଥିଲେ ।

ଏକଦା ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରଚାର ସମୟରେ ଗଙ୍ଗାଧର ପାଇକରାୟ ସିକୋରୁ ଫେରି ବୋତଲମା ଗ୍ରାମର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ସରପଞ୍ଚ ଅରୁଣ କୁମାର ସାମନ୍ତସିଂହାରଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲେ । ଦ୍ୱାର ମୁହଁରେ ଦେଖିଲେ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ଚମ୍ପତିରାୟ ତାଙ୍କ ଘରୁ ଫେରୁଛନ୍ତି । ଦ୍ୱାର ମୁହଁରେ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭେଟ ହେଲା । ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦାଣ୍ଡ ମଝିରେ ଦଶ ମିନିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ହେଲା । ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଉଭୟ ଦଳର କର୍ମୀଙ୍କୁ ଏହା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଚକିତ କରିଥିଲା । ଗଙ୍ଗାଧର ପାଇକରାୟଙ୍କ ସାଥୀରେ ପୁଅ ବସନ୍ତ ଓ ବୋହୂ ପ୍ରମୋଦିନୀ ପାଇକରାୟ ଥିଲେ । ପରେ ବୋହୂ ପ୍ରମୋଦିନୀ ଏଭଳି ସମ୍ପର୍କର କାରଣ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ । ତା'ର ଉତ୍ତରରେ ଗଙ୍ଗାଧର ପାଇକରାୟ କହିଥିଲେ, ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁ ଜଣେ ନମ୍ର, ଶାନ୍ତଶିଷ୍ଟ, ସାହିତ୍ୟିକ, କବି ତଥା ଭଲ ମଣିଷ । ସେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ବଂଧୁ । ଏହି ଅଭିମତ ମୁଁ ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ଗଙ୍ଗାଧର ପାଇକରାୟଙ୍କ ବୋହୂ ତଥା ବୋଲଗଡ଼ ବ୍ଲକ୍‌ର ପ୍ରାକ୍ତନ ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ପ୍ରମୋଦିନୀ ପାଇକରାୟଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଛି । ସତରେ ଭଲ ମଣିଷଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ଭଲ କହିଥାନ୍ତି । ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁ ଥିଲେ ଯଥାର୍ଥରେ ସ୍ନେହୀ । ନିଜ ଅଂଚଳ ହେଉ ବା ଅନ୍ୟ ଅଂଚଳ ହେଉ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକଙ୍କୁ ସେ ସ୍ନେହ ଆଦରରେ ବାନ୍ଧି ପାରୁଥିଲେ । ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କ ବିୟୋଗ ପରେ ପରେ ତାଙ୍କ ବଡ଼ ସଢ଼ୁ ଐତିହାସିକ ପ୍ରଫେସର ଭବାନୀ ଚରଣ ରାୟଙ୍କ ପୁଅ ପ୍ରଫେସର ଆର୍. ଏନ୍. ରାୟଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ପରେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖରେ କହିଲେ, ମୁଁ ବହୁ ଲୋକଙ୍କ ସହ ମିଶିଛି ତାଙ୍କ ଭଳି ସ୍ନେହୀ ଲୋକ ଦେଖିନାହିଁ । ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକଙ୍କୁ ଏଭଳି ସ୍ନେହ ଆଦର କରନ୍ତି, ଯେ କେହି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ନଆସିଛି ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁ ୧୯୫୮ରେ ଋଷିଆର ତାସ୍‌କେଣ୍ଟଠାରେ ଆଫ୍ରିକା ଓ ଏସିଆର ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାରତର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବେ ଯୋଗଦେଇ ଫେରିବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶତମାର୍ଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରି ଲୋକମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମରେ ଯେପରି ଶହେଟି ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ କରାଇ ପାରିଥିଲେ, ତାହା ମଧ୍ୟ ଥିଲା ଅଭୁତପୂର୍ବ । ଏଥିପାଇଁ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନେହେରୁଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଶଂସାର ସ୍ରୋତ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅବାରିତ ଭାବେ ଅଜାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀର ଉପ-ସଭାପତି ଥିବା ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁ ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଓଡ଼ିଶା ରିଭ୍ୟୁ, ବେଦାନ୍ତ ପ୍ରଚାର ପରିଷଦ ତଥା ଦୈନିକ 'ସ୍ୱାଭିମାନ'ର ସଂପାଦକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ରଚିତ କାଞ୍ଜିଆଗଡ଼ର ସେକାଳ କଥା, ଅଂଜନ, ଗାଁ ଗହଳେ, ତାଜ ମହଲ ଓ ଯମୁନା, ଗୀତା, ପ୍ରୀତି ଶତକ, ରତି ବିଳାପ, ୬ଟି ଉପନିଷଦର ଅନୁସୃଜନ ଆଦି ୨୧ଟି ପୁସ୍ତକ ତାଙ୍କୁ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଅମର ରଖିବ ।

ଜୀବନ ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ଘଟିଥିବା ବହୁ ଝଡ଼ଝଞ୍ଜା ମଧ୍ୟରେ ସେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ସାରସ୍ୱତ ସାଧକ, ସମାଜସେବୀ, ଜଣେ ଭଲ ମଣିଷ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବେ ।

ଏମ୍-୨୩, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ବିଡିଏ କଲୋନୀ
ଖୋର୍ଦ୍ଧା-୭୫୨୦୫୫

❖ ❖ ❖